

قَالَ الَّذِي
أَهْلًا بِكَ يَا
أَبَا سَمٍ

FENOMEN
KVAZIUČENJAKA

naslov knjige:

FENOMEN KVAZIUČENJAKA

autor: Amir I. Smajić

PRVO IZDANJE

Medina, 1435 / 2013.

UMJESTO UVODA

Obavijestio me je idžazetnamom (dozvolom) šejh **Ebu Muhammed 'Isa b. Muhammed b. Adem es-Sunfuravi el-Maliki** (1), a njega je obavijestio šejh **Velid b. Idris el-Menisi es-Sulemi** (2), a on prenosi od šejhova **Muhammeda Abdur-Rezzaka ed-Dimeškija es-Salihija** i **Abdur-Rahmana el-Habešija** i **Ulejje el-Habešija** (3), njih trojica od **Ebu Nasra el-Hatiba** (4), ovaj od **Omera el-Amidija ed-Dijar Bekrija** (5), a on od **el-Murteda ez-Zebidija** (6), ovaj od **el-Mu'ammera Ahmeda Sabika ez-Za'belija** (7), od **Šemsuddina el-Babilija** (8), on od **Ibn Erkemasa** (9), a on od **Hafiza Ibn Hadžera el-Askalanija** (10), on od **el-Burhana Ibrahima b. Ahmeda et-Tenuhija** (11), od **Ebul-Abbasa Ahmeda b. Ebi Taliba el-Hadždžara** (12), od **es-Siradža el-Husejna b. el-Mubareka ez-Zebidija** (13), od **Ebul-Vakta Abdul-Evvela el-Herevija** (14), on od **Ebul-Husejna ed-Davudija** (15), on od **Ebu Muhammeda es-Serahsija** (16), a on od **Ebu Abdullaha Muhammeda b. Jusufa el-Firabrija** (17), a on od **Imama Ebu Abdullaha Muhammeda b. Isma'ila el-Buharija** (18), rahimehullah.

Imam el-Buhari, rahimehullah, kaže: Pričao nam je **el-Humejdi Abdullah b. ez-Zubejr** (19) koji kaže: Pričao nam je **Sufijan** (20) koji je rekao: Pričao nam je **Jahja b. Se'id el-Ensari** (21) a on kaže: Obavijestio me je **Muhammed b. Ibrahim et-Tejmi** (21) da je čuo **Alkamu b. Vekkasa el-Lejsija** (22) kako kaže: Čuo sam **Omera b. el-Hattaba** (23), radijallahu anhu, kako je na minberu rekao: Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže:

"Doista su djela prema namjerama i doista će svaki čovjek dobiti ono što je naumio. Pa ko učini hidžru radi Allaha i Njegova Poslanika - njegova hidžra je radi Allaha i Njegova poslanika. A ko učini hidžru kako bi stekao nešto od dunjaluka, ili radi žene kako bi se njome oženio - njegova hidžra je radi onoga zbog čega ju je učinio."¹

¹ Hadis su zabilježili Buhari (1) i Muslim (5036) u svoja dva *Sahiha*, koja su dvije najvjerodostojnije i najpouzdanije knjige pod nebeskim svodom, nakon Allahove Plemenite knjige.

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Zahvala pripada Uzvišenom Allahu koji sve precizno stvara i odabire i koji je uzvišen od onoga što Mu neznalice pripisuju. On, dželle še'nuh, Svoje poslanice povjerio je najodabranijim od ljudi i svakome od njih naredio da po znanju pravedno sudi.

Donosimo najpotpuniji salavat i selam na Allahovog Miljenika i Poslanika, koji je rekao: **"...doista su učenjaci nasljednici vjerovjesnika"**², na njegovu časnu porodicu i sve ashabe, bez izuzetka, i sve one koji koračaju svjetlom znanja i klone se tame neznanja do zadnjeg sunčevog zalaska.

Iako je Uzvišeni Allah počastio islamski ummet mnogim odlikama i odabrao ga nad svim ostalim narodima, nažalost u današnjem vremenu ovaj ummet prolazi kroz teško stanje koje karakterizira potlačenost, slabost, razjedinjenost, neizvršavanje Allahovih naredbi i neklonjenje od zabrana, te ustrajno javno i tajno grijšenje većine njegovih sljedbenika.

² Izvod hadisa vidi na str. 27.

Povrh svega toga, ono što ovo stanje čini još težim i opasnijim jeste pojava ljudi koji se lažno deklariraju kao učenjaci i poznavaoци šerijatskog znanja. Ovi kvaziučenjaci izjavljuju i tvrde, riječima ili postupcima, da poznaju šerijat i stoga su sebi dali za pravo da tumače vjeru, što ni u kojem slučaju nije dozvoljeno izuzev onima koje je Uzvišeni Allah počastio čistim šerijatskim znanjem, iz čistih izvora ove plemenite vjere.

Naime, ovi kvaziučenjaci dali su sebi za pravo da, shodno svome razumijevanju i nahođenju, tumače vjerske propise, odnosno razna šerijatsko-pravna pitanja u vjeri, na osnovu čega izriču brojne propise tvrdeći da su istinski borci na putu uzdizanja Istine.

Dakle, u današnjem društvu na jednoj strani postoji velika skupina ljudi kojima je povjeren emanet prenošenja vjere, a koji toga nisu dostojni, jer kako da odgajaju druge kad i sami nisu odgojeni. Tako odvođe ljude u razne zablude, a i sami u njima odavno plove. Preuzeli su velike emanete na svoja leđa i neka znaju da će za to odgovarati pred Uzvišenim Allahom, dželle šanuhu, na Sudnjem danu, stoga neka pripreme adekvatne odgovore.

Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"Allah vam zapovijeda da odgovorne službe onima koji su ih dostojni povjeravate i kada ljudima sudite da pravično sudite.**

Uistinu je divan Allahov savjet! – A Allah doista sve čuje i vidi."³

Istovremeno, pored nametnutih "*vjerskih autoriteta*", na drugoj strani rasprostranjena je jedna veoma loša i opasna pojava, a to je pojava ljudi koji su umislili da istinski poznaju šerijat i dali sebi za pravo da ga i tumače raznim načinima, a njima samima je dobro jasno - a pogotovo onima koji ih poznaju - da takvi nisu dostojni i sposobni za tako veliku odgovornost. Ono što dolijeva ulje na vatru jeste što se takvi deklariraju kao istinski sljedbenici Kur'ana i sunneta, svoj pravac definiraju Pravim putem, a sve neistomišljenike nazivaju raznim pogrdnim nadimcima.

Sve ovo dovelo je do zbunjenosti i nejasnoća među istinskim tragaocima za Allahovim zadovoljstvom i Istinom. Međutim, ova skupina ljudi, želeći da uzvise Kur'an i sunnet, nije ni svjesna da svojim neznanjem učestvuje u njihovom rušenju.

U vezi s tim, neophodno je istaknuti da ćemo puštanjem ovakvih ljudi da - svjesno ili nesvjesno - ruše Allahovu vjeru posljedice snositi svi. Stoga je obaveza na vrijeme upozoriti na sve negativne pojave tražeći u tome Allahov, dželle še'nuh, spas.

³ Prijevod značenja, *En-Nisa*, 58.

OPASNOST GOVORA O VJERI BEZ ZNANJA

Uzvišeni Allah među najveće i najopasnije grijehe svrstao je govor o Sebi, dželle šanuhu, bez znanja: **"Reci: 'Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i potajni, i grijehe, i neopravdanu primjenu sile, i da Allahu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije, i da o Allahu govorite ono što ne znate.'"**⁴

Imam Ibnul-Kajjim, rahimehullah, komentirajući ovaj ajet, rekao je: "Što se tiče govora o Allahu bez znanja, to je najstrožije zabranjeno i najveći grijeh kod Allaha, i iz tog razloga, prilikom navođenja zabrana, spomenut je na četvrtom mjestu. Izuzimanje iz ove zabrane nije dozvoljeno ni u kojem slučaju, nego zabranjenost ostaje na snazi u svakom stanju i situaciji. Zabrana govora o Allahu bez znanja nije kao zabrana strvine, krvi i svinjskog mesa, koji bivaju u određenim situacijama dozvoljeni, jer se zabrane dijele na dvije vrste: 1.) zabrana samog djela u osnovi - i to nije dozvoljeno raditi ni u kojem slučaju, i 2.) trenutna zabrana - koja se mijenja od vremena do vremena.

Uzvišeni Allah, govoreći o zabranama u osnovi, kaže: **"Reci: 'Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i**

⁴ Prijevod značenja, *El-E'araf*, 33.

potajni...", zatim je prešao na ono što je veći grijeh od ovoga: **"...i grijehe, i neopravdanu primjenu sile..."**, da bi zatim naveo ono što je veći grijeh od ovoga: **"...i da Allahu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije..."**, nakon čega je naveo ono što je još veći grijeh od ovoga: **"...i da o Allahu govorite ono što ne znate"**, tako da je ovo najstrožija od svih zabrana kod Allaha, a ujedno i najveći grijeh, jer za sobom povlači iznošenje laži na Uzvišenog Allaha, pripisivanje Allahu onoga što Mu ne dolikuje, mijenjanje Njegove vjere, negiranje onoga što je potvrdio i potvrđivanje onoga što je negirao, smatranje ispravnim onoga što je Allah učinio neispravnim i smatranje neispravnim onoga što je On učinio ispravnim, iskazivanje mržnje i neprijateljstva prema onome koga On voli i prijateljavanje sa onima kojima je On iskazao neprijateljstvo, ljubav prema onima koje Allah mrzi i mržnja onih koje On voli, i da Mu se pripisuje ono što Mu ne dolikuje, bez obzira bilo to vezano za Njegovo biće, svojstva, riječi i djela. Ova zabrana je najpotvrđenija zabrana, najveći grijeh, to je osnova širka i kufra, i na tome su sagrađene novotarije i zablude. Osnova svake zabludijele novotarije u vjeri vraća se na govor o Allahu bez znanja."⁵

Allah, dželle šeh'nuh, rekao je: **"I ne govorite neistine jezicima svojim: 'Ovo je dopušteno, a ovo je**

⁵ Medaridžus-salikin, 1/372.

zabranjeno', da biste tako o Allahu neistine iznosili. Oni koji o Allahu govore neistine – neće uspjeti."⁶

Uvaženi šejh Muhammed el-Emin eš-Šenkiti, rahimehullah, kaže: "Ispravni prethodnici (selefus-salih), Allah bio s njima zadovoljan, izbjegavali su riječi 'ovo je halal' i 'ovo je haram' strahujući od ovog ajeta."⁷

Bilježi Darimi od Imama El-E'ameša da je rekao: "Nisam čuo da je Ibrahim en-Nehai ikada rekao da je nešto halal ili haram, nego je imao običaj da kaže 'prezirali bi to' i 'smatrali su to pohvalnim.'"⁸

Allah, dželle dželaluh, kaže: **"Na Sudnjem danu vidjet ćeš pocrnjela lica onih koji su o Allahu laži govorili."**⁹

Šejh Abdul-Kerim el-Hudajr, hafizehullah, kaže: "Najpreči koji ulaze pod značenje ovog ajeta su oni koji daju odgovore o šerijatskim pitanjima i govore o Allahu bez znanja."¹⁰

Uzvišeni je rekao: **"Ne povodi se za onim što ne znaš! I sluh, i vid, i razum, za sve to će se, zaista, odgovarati."**¹¹

⁶ Prijevod značenja, *En-Nehl*, 116.

⁷ *Edvaul-bejan*, 3/455.

⁸ *Sunen Darimi*, br. 184.

⁹ Prijevod značenja, *Ez-Zumer*, 60.

¹⁰ *Šerhu durusil-muhimme li ammetil-umme*, str. 94.

¹¹ Prijevod značenja, *El-Isra*, 36.

Poznati mufessir šejh Abdur-Rahman es-S'adi, rahimehullah, kaže: "Tj. ne slijedi ono o čemu nemaš znanja, nego dobro utvrdi i provjeri ono što govoriš i radiš."¹²

Allah, Uzvišeni, rekao je: **"...i ne slijedite šejtanove stope, jer vam je on neprijatelj očevdini! On vas navraća na grijeh i razvrat i na to da o Allahu govorite ono što ne znate"**¹³ **"Zar o Allahu da govorite ono što ne znate?"**¹⁴

ISPRAVNE GENERACIJE IZBJEGAVALE SU NEUTEMELJENO GOVORITI O ALLAHOVOJ VJERI

Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anhu, rekao je: "Koje će me nebo prekriti i koja će me zemlja sakriti ako bez znanja kažem nešto o Allahovoj Knjizi!?"¹⁵

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "Doista je lud onaj koji odgovara na svako pitanje koje mu se postavi."¹⁶

¹² *Tejsirul-Kerimir-Rahman*, 2/920.

¹³ Prijevod značenja, *El-Bekare*, 168-169.

¹⁴ Prijevod značenja, *El-E'araf*, 28.

¹⁵ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlihi*, 2/41.

¹⁶ Isti izvor, 2/48.

Abdur-Rahman b. Ebi Lejla, rahimehullah, rekao je: "Zatekao sam stotinu i dvadeset ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u mesdžidu, i niko od njih nije držao predavanje niti je odgovarao na pitanja a da nije poželio da ga je neko drugi zamijenio."¹⁷

Huzejfe, radijellahu anhu, rekao je: "Fetve ne izdaje izuzev jedan od trojice: onaj koji poznaje derogirane i derogirajuće ajete u Kur'anu, vladar koji nema drugog izlaza i opterećeni budala." Nakon što je prenio ovu predaju, Ibn Sirin, rahimehullah, rekao je: "Što se mene tiče, ja nisam nijedan od prve dvojice, pa ne bih volio da budem treći."¹⁸

Abdul-Melik b. Ebi Sulejman rekao je: "Upitan je Se'id b. Džubejr o nečemu pa je rekao: 'Ne znam!', a zatim je rekao: 'Teško se onome koji za ono što ne zna kaže da zna!'"¹⁹

Kasim b. Muhammed, rahimehullah, rekao je: "Tako mi Uzvišenog Allaha, draže mi je da mi jezik bude presječen nego da govorim o onome o čemu nemam znanja."²⁰

¹⁷ Isti izvor, 2/273.

¹⁸ Isti izvor, 2/278.

¹⁹ Isti izvor, 2/43.

²⁰ Isti izvor, 2/44.

Abdur-Rahman b. Mehdi, rahimehullah, rekao je: "Bili smo kod Imama Malika b. Enesa kada mu je došao neki čovjek i rekao mu: 'O Ebu Abdullah! Došao sam ti iz mjesta udaljenog šest mjeseci putovanja. Moj narod zadužio me je da ti postavim pitanje!' Malik je rekao: 'Pitaj!' Nakon postavljenog pitanja, rekao je: 'Ne znam', pa je čovjek ostao zaprepašten, kao da je došao kod onoga koji sve poznaje. Zatim je upitao: 'Pa šta onda da kažem svome narodu kada se vratim?' Imam Malik mu odgovori: 'Reci im: Malik je rekao da ne zna!'"²¹

GOVOR ISPRAVNIH GENERACIJA O ONOME KOJI PRIČA O VJERI A NE POZNAJE RAZILAŽENJA UČENJAKA

Jahja b. Sellam, rahimehullah, rekao je: "Onome koji ne poznaje razilaženja islamskih učenjaka nije preporučeno da odgovara na pitanja o vjeri, niti je onome koji ne poznaje mišljenja islamskih učenjaka dozvoljeno da govori: 'Ovo mišljenje mi je draže!'"²²

Se'id b. Ebi Urube, rahimehullah, rekao je: "Ne smatrajte učenjakom onoga ko ne poznaje razilaženja islamskih učenjaka."²³

²¹ Isti izvor, 2/45.

²² Isti izvor, 2/30.

²³ Isti izvor, 2/27.

Ata', rahimehullah, rekao je: "Nikome nije dozvoljeno da odgovara na pitanja o vjeri sve dok ne bude poznavao razilaženja islamskih učenjaka, jer ako ne bude poznavao, odbacit će znanje ispravnije od onoga koje on zastupa."²⁴

Ejjub es-Sehtijani, rahimehullah, rekao je: "Najsmjeliji u izdavanju fetvi su ljudi najmanjeg znanja o razilaženjima islamskih učenjaka, a najsuzdržljiviji u izdavanju fetvi su ljudi najznaniji o razilaženjima islamskih učenjaka."²⁵

FENOMEN KVAZIUČENJAKA

Prethodne izreke učenjaka eksplicitno ukazuju na opasnost govora o Allahu, dželle šanuhu, i Njegovoj vjeri bez znanja, čime su danas iskušani mnogi muslimani. Nerijetka je pojava da imamo priliku slušati hutbe i predavanja, čitati tekstove i odlomke, od određenih govornika i autora koji su poznati po nedostatku šerijatskog znanja, a mnogi od njih nikada u životu nisu vidjeli nijednog islamskog učenjaka, a kamoli da su povili svoja koljena pred njima i stjecali znanje.

²⁴ Isti izvor, 2/28.

²⁵ Isti izvor, 2/28.

Ovi kvaziučenjaci u svojim usmenim i pismenim izlaganjima citiraju kur'ansko-hadiske tekstove i mišljenja i izjave islamskih učenjaka i onda ih - bez jasnog i ispravnog razumijevanja - tumače shodno svojim porivima.

Među njima ima i onih koji su priučeni, odnosno možda su naučili nešto malo od Allahove vjere i sreli nekog od islamskih učenjaka, pa se stavljaju ili bivaju dizani na stepen velikih islamskih učenjaka, od kojih su veoma daleko i u znanju i u ispravnom shvatanju stvarnosti u kojoj se nalaze.

Stanje u kojem se trenutno nalazimo najbolje nam pojašnjavaju riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: **"Doista, Allah neće uzeti znanje od ljudi tako što će ga uzdignuti od njih, nego će uzeti znanje uzimajući učene ljude, sve dok ne nestane učenjaka. Tada će ljudi za predvodnike uzeti neznalice koji će biti pitani, pa će odgovarati, bez znanja, i otići tako u zabludu odvođeći i druge sa sobom."**²⁶

Razmislite, dragi brate i cijenjena sestro, malo o ovom plemenitom hadisu. On jasno ukazuje na činjenicu da nevolje i nedaće nikada ljudima nisu dolazile od strane njihove uleme. Nevolje nastupaju nakon smrti učenjaka kada izdavanje fetvi preuzmu oni koji nisu

²⁶ Bilježe ga Buhari (100) i Muslim (2673) od Abdullaha b. Amra b. el-Asa, radijallahu anhum.

dorasi tom stepenu (makar se i pripisivali učenicima, onima koji traže znanje i sl.), kada predavanja počnu držati samoumišljene neznalice, vjerske članke pisati novinari, hutbe držati dobri govornici (makar bili i najveće neznalice), o vjeri polemizirati licemjeri itd.

Emanet nikada neće pronevjeriti onaj koji je povjerljiv, ali kada se povjerenje ukaže nepovjerljivom, tada je za očekivati da će pronevjeriti povjereni emanet. Isto tako, nijedan istinski učenjak neće u vjeru uvesti novotarije, ali kada govor o vjeri preuzme onaj ko nema znanja (džahil), takav je i sam skrenuo sa Pravog puta i druge u zabludu odveo.

Imam Malik b. Enes, rahimehullah, jednog je dana vidio svog učitelja, poznatog učenjaka, imama Rebi'a er-Re'ja, rahimehullah, kako plače žestokim plačem. Kada ga je upitao: "Da te nije zadesila kakva nedaća?", rekao je: "Ne, nego je o vjeri upitan onaj koji nema znanja!"²⁷

Potvrdu za to nalazimo u riječima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: **"Kada se stvar povjeri onome kome ne pripada – tada očekuj Sudnji dan."**²⁸

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Prije**

²⁷ Et-Tartuši, *El-havadisu vel-bida'u*, str. 77.

²⁸ Bilježi ga Buhari (59) od Ebu Hurejre, radijallahu anhu.

nastupa Sudnjeg dana predstoje godine obmana. U tim godinama lažov će se smatrati iskrenim, iskreni će se tjerati u laž, povjerljiv će se smatrati izdajicom, povjerenje će biti ukazano onome ko će ga pronevjeriti, i tada će progovoriti ruvejbide."Kada su ga upitali: "A ko su ruvejbide, o Allahov Poslaniče?", odgovorio je: **"To je svaki čovjek glupak, bezumnik, koji govori o onome što se tiče svih ljudi!"**²⁹

POGUBNOST TRAŽENJA ZNANJA KOD MALIH, MLADIH, NEISKUSNIH I NEODGOJENIH

Ebu Umejje el-Džumehi, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Od predznaka Sudnjeg dana je da se znanje traži kod malih."**³⁰

Prenosi se od Omera b. El-Hattaba, radijallahu anhu, da je rekao: "Spoznao sam u čemu je propast za ljude: kada fikh (razumijevanje vjere) dođe od strane malih, a

²⁹ Bilježe ga Ibn Madže (4036), Ahmed (7912), Hakim (8439) i drugi i hadis je dobar ili vjerodostojan – kao što su smatrali Hakim, Zehebi, Ibn Hadžer, Albani i drugi – radi mnoštva puteva i drugih predaja koje ga podupiru, iako u lancu prenosilaca postoje određene slabosti, a Allah najbolje zna.

³⁰ Bilježe ga Ibnul-Mubarek u *Zuhdu* (61) i Taberani u *El-Kebiru* (22/361) i hadis je dobar – radi drugih predaja koje ga podupiru – a Allah najbolje zna. (Vidjeti: *Silsiletus-sahiha*, 2/194).

ne prihvati se od velikih. A ako dođe od strane velikih, pa ih u tome slijede mali, onda su svi od upućenih."³¹

Pod "**malim**" se misli na one koji nemaju znanja, ne gledajući na njihove godine, jer među ashabima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo je mladića koji su bili učenjaci – kao Ibn Abbas i Muaz b. Džebel - na čije su se znanje oslanjali najvrijedniji ashabi poput Omera, radijallahu anhu.³²

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "Ljudi će neprestano biti u dobru sve dok znanje budu uzimali od velikih među njima. Ali kada ga počnu uzimati od malih i najgorih – bit će upropašteni."³³

Ako se tom njihovom neznanju pridoda i mladost, onda je to tama nad tamom i zabluda nad zabludom, da nas Allah, dželle šanuhu, sačuva.³⁴

Veliki imam i hafiz hadisa Sufjan es-Sevri, rahimehullah, kada bi vidio običan narod (tj. one koji nisu dorasli znanju) kako zapisuju znanje i predaje, njegovo lice bi se promijenilo. El-Firjabi, jedan od njegovih učenika, jednom prilikom ga je priupitao: "O

³¹ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/158.

³² Vidi: Isti izvor, 1/499-500.

³³ Et-Taberani, *Mu'džemul-kebir*, 9/114.

³⁴ Vidi: *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/499-500; *El-Havadisul vel-bid'au*, str. 80.

Ebu Abdullah! Primijetio sam da ti je mnogo teško kada vidiš ovaj obični narod kako zapisuje znanje?", na što je Sufjan rekao: "Ovo znanje je bilo kod Arapa i kod najplemenitijih ljudi, pa kada ih napusti i pređe kod ovih – tj. kod nekulturnih, neodgojenih, bezumnika, onih koji su na dnu – vjera će se radi toga izmijeniti."³⁵

Imam Šafija, rahimehullah, rekao je: "Onaj koji počne podučavati prije vremena propustit će (da stekne) mnogo znanja."³⁶

UZIMANJE ZNANJE SA IZVORA

Zato, dragi brate i cijenjena sestro, znanje uzimajte sa njegovog izvora, od učenjaka poznatih po iskrenim riječima i ispravnim djelima, koji su preselili na uputi ili su u poznim godinama pa je njihovo znanje staloženo i sigurno.

Ako niste u stanju – a zasigurno većina nas nije – da znanje uzimate iz poznatih izvora i kapitalnih djela učenjaka kojima je ummet posvjedočio da su bili na uputi i znanju, onda, barem, nemojte dopustiti da propustite (usvojiti) znanje učenjaka koji su slijedili uputu prvih i odabranih generacija u našem vremenu, poput

³⁵ Et-Tartuši, *El-Havadisu vel-bid'au*, str. 80-81.

³⁶ Ibnul-Dževzi, *Sifetus-safve*, 2/252.

Muhammeda b. Ibrahima Alu-Šejha, Abdur-Rahmana es-Sa'dija, Hammada el-Ensarija, Muhammeda Emina eš-Šenkitija, Abdul-Aziza b. Baza, Ibn Usejmina, Albanija, Bekra Ebu Zejda, Ibn Džibrina i dr., neka im se Uzvišeni smiluje i nagradi ih Džennetom.³⁷

LAŽNI UČENICI I UČENJACI

Znajte da je vaša vjera nešto najdragocjenije što posjedujete, pa nemojte dopustiti da vam o vjeri pametuju, propise tumače i fetve izdaju oni koji nisu tome dorasli. To su samoumišljene neznalice i falsifikati, pa ih se pripazite. Kao što se istina lahko raspoznaje od zablude, isto tako je lahko raspoznati i nezalicu od učenog, pa makar nezalica posjedovao titule, diplome, svjedočanstva isl.

Nije učenjak svako ko krene putem traženja znanja, pa čak ni učenik (talibul-ilm), jer se nijjeti (namjere) razlikuju. Neko je od njih iskren, a neko nije, neko je studirao na određenom fakultetu radi diplome ili ugleda i

³⁷ Spomenuti učenjaci su istaknuti samo kao primjer i to ne znači da zanemarujemo druge učenjake koji su na pravom putu mimo njih, a ima ih mnogo, također ne znači ni da ih smatramo nepogrešivim i da je sve što govore čista istina koja se mora prihvatiti. Cilj je da se ukaže i približi narodu njihov menhedž (put), koji je put istine i način razumijevanja vjere koji je bio zastupljen među prvim i odabranim generacijama ovog ummeta.

položaja, a drugi radi znanja i kako bi se približio Uzvišenom Allahu, azze ve dželle.

Također, ne treba se ugledati na svakog za koga se kaže da je učen, jer neko od njih je na Pravom putu a neko nije, neko se čvrsto drži vjere i upute prvih i ispravnih generacija, dok drugi popuštaju, prilagođavaju se, dodvoravaju itd.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Ko bude učio znanje – sa kojim se traži Allahovo, dželle šanuhu, lice – ne učeći ga osim da bi stekao neku dunjalučku korist, neće osjetiti miris Dženneta na Sudnjem danu."**³⁸

Imam Ibn Hazm el-Endelusi, rahimehullah, rekao je: "Nema veće štete za znanje i njegove nosioce od onih koji su se među njih uvukli a nisu od njih. Oni su neznalice, a misle da nešto znaju, i čine nered, a misle da popravljaju situaciju."³⁹

Jedan čovjek je pohvalio imama El-E'ameša, rahimehullah, zadivljen mnoštvom učenika koji su prisustvovali njegovim predavanjima, na što mu je El-

³⁸ Bilježe ga Ahmed (8457), Ebu Davud (3664), Ibn Madže (252) i hadis je vjerodostojan, kao što kaže Hakim, rahimehullah, u *El-Mustedreku* (1/271).

³⁹ *El-Ahlaku ves-sijer*, str. 67.

E'ameš uzvratio: "Nemojte biti zadivljeni mnoštvom, jer, trećina njih će umrijeti prije nego što postanu učenjaci, druga trećina će otići za vladarom, a od treće trećine malo ko će se spasiti!"⁴⁰

Muhammed b. Suhnun, rahimehullah, kaže: "Jedan od učenjaka imao je brata koji bi noću odlazio kod kadije i emira da im nazove selam, pa mu je poslao pismo u kojem je napisao: '... a zatim: Onaj ko te vidi po danu, Taj te vidi i po noći, i ovo je zadnje pismo koje ćeš primiti od mene!'"⁴¹

Mnogi od onih koji studiraju ili su studirali šerijatske znanosti su iskreni i žude za Allahovim, azze ve dželle, plemenitim licem, ali je nedaća što nemaju znanja, jer pravo znanje zahtijeva mnogo truda, napora i odricanja, dok je do same diplome lahko doći, naročito u današnjem vremenu kada su mnogi postali profesori, magistri, doktori i sl. pred monitorima i preko interneta, ne povijajući svoja koljena pred ulemom i ne gubeći vid u izučavanju njihovih djela.

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "U kakvom stanju ćete biti kada se među ljudima rasprostrane i pojave novotarije pa na njihovim temeljima odraste omladina i poznu starost dožive starci

⁴⁰ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/520.

⁴¹ Isti izvor, 1/520.

(čijim se bebom) islam prihvate nearapi. Tada će čovjek postupati po sunnetu, a bit će mu rečeno da je to novotarija!" Njegovi učenici upitaše: "A kada će se to desiti, o Ebu Abdur-Rahmane?" Odgovori: "Kada bude puno predvodnika, a malo povjerenika, kada bude puno karija (učača, učenika...), ali malo fakiha (onih koji razumiju vjeru), kada se znanje bude učilo, ali ne radi vjere, i kada se dunjaluk bude tražio sa djelima ahireta!"⁴²

Prenosi se da je Ibn Abbas, radijallahu anhumu, rekao: "Da su oni koji nose znanje ukazali počast svome znanju i prihvatili ga onako kako mu dolikuje, zavolio bi ih Uzvišeni Allah i meleki i dobročinitelji, a i ljudi bi ih uvažavali i poštivali, ali oni su znanjem tražili dunjaluk, pa ih je Allah zamrzio, a ljudi omalovažili."⁴³

Eš-Ša'bi, rahimehullah, rekao je: "Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se znanje ne bude smatralo neznanjem, a neznanje znanjem."⁴⁴

⁴² Predaju su zabilježili Abdur-Rezzak (11/359), Darimi (185), Nu'ajm b. Hammad u *El-Fiten* (69), *El-Lalekai* (123) i drugi s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

⁴³ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/529.

⁴⁴ Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, , 8/668.

KAKO PREPOZNATI PRAVOG UČENIKA I UČENJAKA

Pravi učenjak i učenik se – pored čvrstog i sigurnog znanja – prepoznaju po izgledu, govoru, hodaњу i svim ostalim pokretima, a svjetlo znanja i bogobojznosti izbija iz njihovih lica: **"... a onaj kome Allah ne da svjetlo, neće svjetla ni imati"**⁴⁵

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "Onaj ko uči Kur'an prepoznaje se: po neprospavanim noćima dok drugi spavaju, po danima provedenim u učenju dok se drugi svakojako zabavljaju, po plaću dok se drugi smiju, po pobožnosti dok drugi lumpuju, po šutnji dok drugi o svemu i svačemu razglabaju, po skrušenosti dok se drugi prave važni i po sjeti i tuzi dok se drugi vesele."⁴⁶

Hafiz Hatib el-Bagdadi, rahimehullah, opisujući učenjake od kojih treba uzimati znanje, kaže: "Nužno je da onaj koji uči znanje odabere među učenjacima onog koji je poznat po pridržavanju za vjeru, čije je stanje skriveno (tj. nisu poznati po javnim prijestupima) i koji drži do sebe. Također, odabrat će onog koji se okitio moralnim načelima u traženju znanja, onog koji je u praksu sproveo sabur, blagost, poniznost prema onima

⁴⁵ Prijevod značenja, *En-Nur*, 40.

⁴⁶ Ebu Ubejd Kasim b. Sellam, *Fadailul-Kur'an*, str. 113.

koje podučava, nježnost prema onima koji traže znanje, riječ istine, savjet svim robovima i druge od pohvalnih osobina i uzvišenih vrlina."⁴⁷

Ibn Sirin, rahimehullah, rekao je: "Doista je ovo znanje vjera, pa gledajte od koga ćete svoju vjeru uzeti."⁴⁸

VRIJEDNOST ZNANJA I UČENIH NAD NEZNANJEM I NEUKIM

Uzvišeni, dželle šanuhu, odlikovao je učene nad nezalicama, oni nisu i nikada ne mogu biti isti: **"Reci: 'Zar su isti oni koji znaju i koji ne znaju? Samo oni koji pameti imaju pouku primaju!'"**⁴⁹

Islamskim učenjacima, da ih Allah sačuva, pripada veliko mjesto u islamu, a njihova bitnost i vrijednost je svima dobro poznata.

Rekao je Uzvišeni: **"Pitajte učene ako ne znate"**⁵⁰, **"A Allaha se doista boje od robova Njegovih – učeni."**⁵¹, **"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega – a i**

⁴⁷ *El-Fekihu vel-mutefekkih*, str. 586.

⁴⁸ *Sahihu-Muslim, El-Mukaddime*, 1/12.

⁴⁹ Prijevod značenja, *Ez-Zumer*, 9.

⁵⁰ Prijevod značenja, *El-Enbija*, 7

⁵¹ Prijevod značenja, *Fatir*, 28.

meleki i učeni..."⁵², "Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje"⁵³, "On je Milostivi pa upitaj o Njemu onoga koji zna."⁵⁴, i mnogi drugi ajeti u kojima se ističe vrijednost znanja.

Ebu Derda'a, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da rekao: **"Doista je prednost učenjaka nad pobožnjakom kao prednost punog mjeseca nad ostalim zvijezdama. I doista su učenjaci nasljednici vjerovjesnika, a vjerovjesnici nisu ostavili u nasljedstvo ni dinare ni dirheme, nego su ostavili znanje, pa ko uzme znanje, uzeo je veliki udio u nasljedstvu."**⁵⁵

⁵² Prijevod značenja, *Alu Imran*, 18.

⁵³ Prijevod značenja, *El-Mudžadele*, 11.

⁵⁴ Prijevod značenja, *El-Furkan*, 59.

⁵⁵ Bilježe ga Ahmed (21715), Ebu Davud (3643), Tirmizi (2682), Ibn Madže (223), Ibn Hibban (88) i drugi i hadis je hasen (dobar) iako u senedu ima određene slabosti, ali su ga vjerodostojnim ocijenili Ibnul-Mulekkin i Hejsemi, a dobrim Hamza Kinani, Ibnul-Dževzi, Zejle'i, Ibn Hadžer, Sehavi, Albani, Abdul-Muhsin Abbad i drugi. Vidi: *Bedrul-munir*, 7/587; *Medžme'u-zevaid*, 1/335; *Illelul-mutenahije*, 1/79; *Tahridžu asar fi tefsir Zamahšeri*, 3/9; *Fethul-Bari*, 1/160; *Mekasidul-hasene*, br. 703; *Sahihul-džami'a*, br. 6297 i *Šezeratu fi talebil-ilmu ve ehlihi*, str. 10.

Mu'avija b. Ebi Sufijan, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Onaj kome Allah hoće dobro podučiti ga propisima vjere."**⁵⁶

Osman b. Affan, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Najbolji među vama je onaj koji nauči Kur'an a zatim druge podučava njemu."**⁵⁷

Jedan od osnovnih temelja islamskog vjerovanja koje zastupa ehli-sunnet vel-džemat i spašena skupina jeste poštovanje i uvažavanje islamskih učenjaka.⁵⁸

Šejh Abdur-Rahman es-Sa'di, rahimehullah, rekao je: "... i oni se približavaju Allahu uvažavanjem učenjaka koji su na pravom putu."⁵⁹, tj. pripadnici ehli-sunneta približavaju se Uzvišenom Allahu tako što uvažavaju učenjake i poštuju njihovu svetost.

⁵⁶ Bilježe ga Buhari (71) i Muslim (1037).

⁵⁷ Bilježi ga Buhari (5027). Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: **"... onaj koji nauči Kur'an"** ne odnose se prvenstveno na one koji memoriziraju Kur'an i druge podučavaju harfovima i sl., nego na one koji nauče Kur'an napamet, nauče njegova značenja i propise, a zatim druge podučavaju tome, u što ulazi i izučavanje sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer je nemoguće cjelokupno razumjeti Kur'an bez proučavanja sunneta, a Allah najbolje zna. Vidi: *Tuhfetul-ahvezi*, El-Mubarekfuri, 1/179.

⁵⁸ Vidi: Nasir el-Umer, *Luhumul-ulemai mesmume*, str. 15.

⁵⁹ *El-Kavlus-sedid fi mekasidit-tevhid*, str. 12.

Ibn Abbas, radijallahu anhum, kaže: "Onaj ko uznemiri učenjaka, takav je doista uznemirio Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a onaj koji uznemiri Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, takav je doista uznemirio Allaha, azze ve dželle."⁶⁰

Imam El-Evzai, rahimehullah, rekao je: "Za nas su ljudi – islamski učenjaci, a svi mimo njih nisu ništa."⁶¹

Imam Sufjan es-Sevri, rahimehullah, rekao je: "Kada bi fakih (učenjak) bio na vrhu brda, on bi sam bio džemat (spašena zajednica)."⁶²

Tavus b. Kejsan, rahimehullah, kaže: "Od sunneta je da uvažavaš i poštuješ učenjaka."⁶³

Jedan učenjak bio je spomenut kod imama Ahmeda b. Hanbela, rahimehullah, dok je ležao, pa je ustao i rekao: "Ne dolikuje da se neko od dobrih ljudi spominje a ja se nalazim u ovakvom položaju."⁶⁴

Prenosi se od Ibn Abbasa, radijallahu anhum, da je rekao: "Godinu dana sam pokušavao da upitam Omera

⁶⁰ El-Hatib, *El-Fekihu vel-mutefekkih*, str. 112.

⁶¹ *Luhumul-ulemai mesmume*, str. 15.

⁶² Isti izvor.

⁶³ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/380.

⁶⁴ *Luhumul-ulemai mesmume*, str. 44.

b. el-Hattaba, radijallahu anhu, o jednom ajetu, ali nisam mogao iz strahopoštovanja prema njemu."⁶⁵

Pogledajte kako su ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, uvažavali učenjake među njima.

Spominje se da su imami Ebu Hanife i Šafija, rahimehumallah, rekli: "Ako fekihi i učenjaci nisu Allahove evlije na dunjaluku, onda Allah nema evlija."⁶⁶

Sufijan b. Ujejne i Ibn Ulejje, rahimehullah, kažu: "Ljudi najvećeg stepena su oni koji su između Allaha i njegovih stvorenja, tj. vjerovjesnici i učenjaci."⁶⁷

Sehl b. Abdullah et-Testuri, rahimehullah, rekao je: "Onaj ko želi da pogleda kako su izgledala sijela vjerovjesnika neka pogleda u sijela islamskih učenjaka..."⁶⁸

Hasan el-Basri, rahimehullah, kaže: "Najbolje osobe koje je Sunce obasjalo su oni koji traže (izučavaju) hadis s ciljem Allahovog lica."⁶⁹

⁶⁵ Bilježe ga Buhari (4913) i Muslim (1479).

⁶⁶ El-Hatib, *El-Fekihu vel-mutefekkih*, str. 117.

⁶⁷ Isti izvor, str. 116.

⁶⁸ Isti izvor, str. 117.

⁶⁹ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/213. Pod riječima: "**... s ciljem Allahovog lica**" misli se na težnju za gledanjem u Allahovo

Ibn Šihab ez-Zuhri, rahimehullah, rekao je: "Niko nije obožavao Allaha s dobrim djelom poput znanja."⁷⁰

Sufijan es-Sevri, rahimehullah, rekao je: "Nema dobrog djela koje je bolje od traženja znanja, ako se traži s ispravnom namjerom."⁷¹ Slično je rekao i Bišr b. el-Haris, rahimehullah.⁷²

Imam Šafija, rahimehullah, kaže: "Ne postoji nakon izvršavanja farzova djelo koje je bolje od traženja znanja." Bi rečeno: "Pa čak ni džihad na Allahovom putu?" Odgovori: "Čak ni džihad na Allahovom putu!"⁷³

Imam Ahmed b. Hanbel, rahimehullah, rekao je: "Traženje znanja je najbolje djelo ali za onog ko je ispravne i iskrene namjere." Pa je bio upitan: "A kako da učini svoju namjeru ispravnom?" Reče: "Neka naumi da bude ponizan prema ljudima i da od sebe otkloni neznanje." I rekao je: "Sa znanjem se ništa ne može porediti."⁷⁴

plemenito lice u Džennetu, što se smatra najvećom i najveličanstvenijom nagradom na Ahiretu.

⁷⁰ Abdur-Rezzak, *El-Musannef*, br. 20479.

⁷¹ Darimi, *Es-Sunen*, br. 326.

⁷² El-Hatib, *Šerefu ashabil-hadis*, br. 171.

⁷³ Bejheki, *El-Medhal*, br. 372.

⁷⁴ Ibn Muflih, *El-Furu'u*, 2/339.

Prenosi se od Hasana el-Basrija, rahimehullah, da rekao: "Ne postoji ništa, što je Allah stvorio, da je uzvišenije kod Allaha i veće nagrade od izučavanja znanja, ni hadždž, ni umra, ni džihad, ni sadaka..."⁷⁵

Vjeru je obaveza uzimati od islamskih učenjaka i od onih koji su dostigli veliki stepen u traženju znanja, a ne od džahila (neznalica), pogotovo ne od nezalica koji su sebi umislili da nešto poznaju, jer su takvi dvostruke nezalice i opterećeni maloumnici.

Omer b. Abdul-Aziz, rahimehullah, rekao je: "Ako si u mogućnosti budi alim (učenjak), ako to nisi u mogućnosti, onda budi učenik, a ako i to nisi u mogućnosti, onda ih barem ne mrzi (tj. učenjake i učenike)." ⁷⁶

Hasan el-Basri, rahimehullah, kaže: "Porani kao (tj. budi) učenjak, ili onaj koji traži znanje, ili onaj koji sluša učene, a nipošto ne budi onaj četvrti, jer ćeš tako propasti." ⁷⁷

Ibn Abdil-Berr, rahimehullah, - pojašnjavajući ko se smatra onim koji će propasti - kaže: "To su oni koji iskazuju neprijateljstvo prema učenjacima i oni koji ih

⁷⁵ Ibn Redžeb, *Veresetul-enbija*, str. 36.

⁷⁶ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/154.

⁷⁷ Isti izvor.

mrze. Isto tako i oni koji ih ne vole, takvi su doista od onih koji ih mrze, ili su blizu takvih, u tome je propast, a Allah najbolje zna."⁷⁸

SAMOUMIŠLJENE NEZNALICE SU VELIKO ISKUŠENJE PO UMMET U NAŠEM VREMENU

Pored raznih izazova i napada kojima su muslimani iskušani od strane nevjernika, mušrika, ateista, licemjera i novotara, iskušani su ovim neznalicama koje govore o vjeri i u ime vjere, praveći tako pometnju u redovima onih koji vjeruju i rade dobra djela.

Prenosi se da je vođa pravovjernih Alija b. Ebi Talib, radijallahu anhu, rekao: "Tri vrste je ljudi: učenjak odgajatelj, učenik koji traži znanje da bi se spasio, a ostali su divljaci, čobani, propalice, oni koji se povode za svakim galamdžijom i koji se njišu sa svakim povjetarcem."⁷⁹

Hafiz Hatib el-Bagdadi, rahimehullah, hvaleći ovaj govor kaže: "Ova predaja je svojim značenjem od najboljih predaja i najplemenitijih izraza. Podjela koju je napravio vođa pravovjernih Alija b. Ebi Talib, radijallahu

⁷⁸ Isti izvor, 1/159.

⁷⁹ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/156; El-Hatib, *El-Fekih vel-mutefekkih*, 141. U lancu prenosilaca postoje određene slabosti.

anhu, je na najvećem stepenu istinitosti i na samom kraju uspjeha, jer ni jedan pametan i zdrav čovjek ne izlazi iz ove tri kategorije, ili je učenjak, ili je onaj koji uči i traga za znanjem, ili je nemaran prema znanju i onima koji ga nose, tj. nije ni učenjak niti onaj koji traži znanje."⁸⁰

Prenosi se da je Omer b. Abdul-Aziz, rahimehullah, rekao: "Onaj ko bude radio bez znanja, više će napraviti štete nego koristiti."⁸¹

Imam Katade es-Sedusi, rahimehullah, rekao je: "Ko bude govorio prije vremena bit će i osramoćen prije vremena."⁸²

Kada je imam Sufjan es-Sevri, rahimehullah, bio upitan o onima koji počnu da govore o vjeri prije nego se osposobe za to, rekao je: "Brod koji se pretrpa putnicima mora potonuti."⁸³

Gazali, rahimehullah, rekao je: "Kada bi ušutio onaj ko ne zna, nestalo bi razilaženja."⁸⁴

⁸⁰ El-Hatib, *El-Fekih vel-mutefekkih*, 142.

⁸¹ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmu ve fadlih*, 1/147.

⁸² El-Hatib, *El-Džami'u li ahlakir-ravi*, 1/322.

⁸³ Er-Ramahurmuzi, *El-Muhaddisul-fasil*, str. 560.

⁸⁴ Vidi: Bekr Ebu Zejd, *Et-Te'alum*, str. 3.

Hafiz Ibn Hadžer, rahimehullah, rekao je: "Kada čovjek govori o onome što mu nije struka dođe upravo sa ovim čudnim stavovima."⁸⁵

Abdullah b. el-Mu'tezz, rahimehullah, kaže: "Kao što iz kamena ne rastu plodovi makar puno kiše na njega palo, isto tako i maloumniku ne koristi mnogo izučavanja i čitanja."⁸⁶

Ebu Sufijan el-Himjeri, rahimehullah, rekao je: "Edeb (moral, kulturu, bonton,...) nećeš naći osim kod dvije vrste ljudi: kod čovjeka kojeg je sultan odgojio (tj. sila, motka, prut,...) i kod čovjeka koji se odgojio izučavajući fikh. Svi ljudi mimo njih su divljaci."⁸⁷

Šejh Bekr b. Abdullah Ebu Zejd, rahimehullah, rekao je: "Donošenje zabrana radi vjerskih koristi preče je od donošenja zabrana radi koristi imetaka i tijela. Obaveza je staviti zabranu i spriječiti svakog gubitnika od njegovog djelovanja radi opće koristi zajednice. Onoga koji glumi da je učenjak i učenjaka koji je pokvaren, obaveza je spriječiti da izdaju fetve radi vjerskih koristi. Onoga koji glumi da je doktor obaveza je spriječiti radi zdravstvenih koristi zajednice. Onoga koji glumi da je

⁸⁵ *Fethul-Bari*, 3/584.

⁸⁶ El-Hatib, *El-Fekihu vel-mutefekkih*, str. 584.

⁸⁷ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 1/156.

inženjer obaveza je spriječiti radi koristi gradova i država."⁸⁸

Kako je divan primjer koji je ovdje naveo šejh, rahimehullah, jer doista nećemo naći da se neko usudi govoriti o medicini i propisivati lijekove i terapije samim čitanjem iz knjiga ili općom naobrazbom, zato što greške u tome povlače za sobom kazne na dunjaluku, ali kada je u pitanju govor o Allahovoj vjeri, svako sebi daje za pravo da je tumači i komentira, bez prethodnog studiranja i detaljnog izučavanja vjere.

Imam El-Evza'i, rahimehullah, kaže: "Neki čovjek došao je Ibn Mes'udu, radijallahu anhu, i rekao: 'O, Ebu Abdur-Rahmane! Koje djelo je najbolje?' Odgovori mu: 'Znanje!' Zatim ga je opet upitao: 'Koje djelo je najbolje?' 'Znanje!' – odgovori. Čovjek uzviknu: 'Ja te pitam o najboljem djelu a ti meni govoriš 'Znanje!'" Ibn Mes'ud mu na to reče: 'Teško tebi! Doista sa znanjem o Allahu koristit će ti i malo i puno dobrih djela, dok sa neznanjem o Allahu neće ti koristiti ni malo ni puno dobrih djela.'"⁸⁹

⁸⁸ *Et-Te'alum*, str. 7-8.

⁸⁹ El-Bejheki, *El-Medhal*, br. 314.

Na kraju, dragi brate i cijenjena sestro, razmislite o veoma poučnim riječima Halila b. Ahmeda, rahimehullah, koji je rekao: "Četiri su vrste ljudi: čovjek koji zna, i zna da zna – to je učenjak i njega slijedite i pitajte; čovjek koji ne zna, i zna da ne zna – to je neznalica pa ga podučite; čovjek koji zna, a ne zna da zna – to je razuman čovjek pa ga napomenite; i čovjek koji ne zna, i ne zna da ne zna – to je budala pa ga se klonite."⁹⁰

A u poznatoj poslovice se kaže: "Pametnom čovjeku i išaret je dovoljan!"

Allah, azze ve dželle, najbolje zna.

⁹⁰ Ibn Abdil-Berr, *Džami'u bejanil-ilmi ve fadlih*, 2/31.

BESPLATAN PRIMJERAK